

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота з педагогіки
на тему: «Шляхи впровадження передового педагогічного досвіду
Сполучених Штатів Америки у систему загальної середньої освіти
України»

Студентки групи **СОа 20-21** денної форми здобуття освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти філологічного факультету освітніх технологій (**спеціальність 014** Середня освіта (за предметними спеціальностями), **спеціалізація 014.021** Англійська мова і література, **освітньо-професійна програма** Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська мова і друга західноєвропейська мова))

Рибкіної Альони Олександрівни

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент
Соловей М. І.

Оцінка за 4-бальною шкалою _____

Оцінка за 100-бальною шкалою _____

Оцінка за шкалою ЄКТС _____

Члени комісії:

_____ (підпис) _____ (Прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (Прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (Прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПЕРЕДОВГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ	5
1.1 Вивчення історії розвитку середньої освіти в Сполучених Штатах Америки.....	5
1.2 Аналіз ключових елементів середньої освіти США та України.....	10
РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ УСПІШНИХ ПЕДАГОГІЧНИК ПРАКТИК США ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНІ.....	16
2.1 «No Child Left Behind».....	16
2.2 Інклюзивна освіта.....	17
2.3 Двомовна освіта.....	19
2.4 Малокомплектні сільські школи.....	23
2.5 Дистанційна освіта.....	27
ВИСНОВКИ	31
РЕЗЮМЕ	33
АБСТРАКТ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	35
ДОДАТКИ	38

ВСТУП

Актуальність проблеми вдосконалення освітньої системи та впровадження передових педагогічних практик у контексті українського суспільства є ключовою у визначенні перспектив розвитку нації. Зміна соціокультурного середовища, активне впровадження інформаційних технологій, а також необхідність змін в економіці створюють виклики, на які відповісти можна лише зміною в управлінні освітою та викладанням.

Використання передового педагогічного досвіду розвинутих країн, а саме Сполучених Штатів Америки, у сфері освіти має величезне значення для подальшого розвитку української освітньої системи. Розвинуті країни часто володіють передовими методами навчання та інноваційними підходами до виховання. Використання найкращих практик США може сприяти підвищенню якості освіти в Україні, забезпечуючи учням та студентам більше можливостей для розвитку та успішної адаптації у сучасному світі.

Впровадження передових педагогічних підходів допоможе підготувати висококваліфікованих фахівців, здатних конкурувати на світовому ринку праці. Засвоєння сучасних технологій та навичок, які використовуються в США, дозволить українським випускникам бути більш адаптованими до вимог глобальної економіки. Педагогічний досвід США може допомогти впроваджувати гнучкі та інноваційні моделі навчання. Це особливо важливо в епоху швидкого технологічного розвитку, коли освітній процес повинен бути адаптований до змін у суспільстві та економіці.

Сучасний світ вимагає від української освітньої системи гнучкості та адаптивності до нових тенденцій у навчанні та вихованні. Передовий педагогічний досвід США є невичерпним резервом знань та практик, які можуть значно поліпшити якість освіти в Україні.

Використання передового педагогічного досвіду США може зробити освітню систему України більш привабливою для міжнародних партнерів та

інвесторів. Це може призвести до обміну досвідом, спільних проєктів та збільшення інвестицій у галузь освіти.

Аналіз літератури показав, що над цією проблемою працювати такі вчені, як Сідун Л. А., Білецька І. О., Шпарик О. М., Кравченко С. М., Довгополова Г. Г., Шуневич Б. І. та інші.

Об'єктом роботи є передовий педагогічний досвід Сполучених Штатів Америки з навчання і виховання шкільної молоді.

Предметом роботи є шляхи впровадження передового педагогічного досвіду Сполучених Штатів Америки з навчання і виховання шкільної молоді в систему загальної середньої освіти України.

Метою роботи є проаналізувати сутність і зміст передового педагогічного досвіду Сполучених Штатів Америки з навчання і виховання шкільної молоді, обґрунтувати ефективні шляхи впровадження цього досвіду в систему загальної середньої освіти України.

Об'єкт, предмет та мета дослідження зумовили такі **завдання**:

- 1) Проаналізувати педагогічний досвід загальної середньої освіти США та України;
- 2) Оцінити можливості адаптації передового досвіду США до української системи загальної середньої освіти;
- 3) Оцінити потенційні виклики та перешкоди в процесі адаптації передового досвіду в Україні.

Під час написання курсової роботи, були використані такі **методи дослідження**: аналіз наукових праць, статей, книг та інших джерел, що стосуються педагогічного досвіду та освітньої системи України та США; огляд офіційних документів, законів, що стосуються загальної середньої освіти США; використання статистичних даних з офіційних джерел.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме українською та англійською мовами, списку використаної літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

1.1 Вивчення історії розвитку середньої освіти в Сполучених Штатах Америки

Система освіти у Сполучених Штатах Америки має довгу та цікаву історію, яка відображає різноманіття культурних, соціальних та політичних впливів на розвиток шкільної системи. Історія середньої освіти в США характеризується постійними змінами, адаптацією до викликів часу та постійним прагненням до покращення якості навчання.

У своїй змістовній роботі «Історія американської освіти: школа, суспільство і загальний добробут», професор Вільям Г. Джейнс зазначає, що освітній досвід перших європейських поселенців, які приїхали до Сполучених Штатів, особливо важливий, тому що вони заклали основу для всього подальшого розвитку освіти в Америці. Пуритани та пілігрими, безсумнівно, найбільше вплинули на американську освіту, адже вони високо цінували освіту та протягом багатьох років у них з корінними американцями були гарні відносини, які служили прикладом для інших поселенців (Jeynes W. H., 2006, с. 15).

Пуритани вважали освіту не лише засобом розвитку інтелекту, але й способом виховання вірних та морально праведних громадян. Вони робили акцент на читання Біблії, вважаючи його обов'язковим для кожного громадянина. Таким чином, пуританські школи сприяли релігійному та моральному вихованню молодого покоління.

Пілігрими доклали значних зусиль для створення освітніх установ. Їхня перша колонія в Массачусетсі в 1635 році заснувала школу, яка відома як Латинська школа в Бостоні. Ця школа стала передовою у свій час і визначила стандарти освіти, які були прийняті в інших колоніях (Jeynes W. H., 2006).

Як зазначають автори аналітичної записки «Порівняльний аналіз моделей державно-громадського управління середньою освітою в США та

Україні», перші державні школи на території США з'явилися разом з першими європейськими колоніями в середині XVII ст., проте масового поширення набули лише зі зростом попиту на кваліфіковані кадри, пов'язаного з індустріалізацією в другій половині XIX ст. Аж до початку XX ст. основним замовником освітніх послуг, та майже єдиним джерелом фінансування, виступала місцева громада (Порівняльний аналіз моделей державно-громадського управління середньою освітою в США та Україні, 2021, с. 2).

Строката кількасотлітня історія формування території сучасних США з різноманітних володінь колоніальних імперій (Великобританії, Іспанії, Франції), територій корінного населення, колонізації незаселених територій та специфіка ранніх колонізаторів сформувала значне національне, релігійне і культурне різноманіття населення США. Якщо в більшості європейських держав, централізована влада змогла ефективно асимілювати меншини, повністю нівелювавши місцеві особливості або принаймні усунувши їх вплив на соціально-політичне життя, то в США, завдяки міцним демократичним традиціям урядування, різні штати та території спромоглися вберегти значну частину своїх місцевих традицій урядування та відповідно призвели до різноманіття форм і традицій організації освітнього процесу всередині країни (Порівняльний аналіз моделей державно-громадського управління середньою освітою в США та Україні, 2021, с. 2).

Лише в другій половині XIX століття державні початкові школи стали доступними для всіх дітей майже в усіх частинах країни. У 1830 році близько 55 % дітей у віці від 5 до 14 років навчалися в державних школах; до 1870 року ця цифра зросла приблизно до 78 % (Kober & Rentner, 2020, p. 4).

У подальшому історичному розвитку, війни, розвиток політики, рабство, Велика депресія мали свій вплив на освіту так само, як і на інші аспекти життя американців. Вільям Г. Джейнс зазначає, що учні почали навчатися краще під час Великої депресії. Це відбувалось через те, що коли економічні показники країни погіршуються і рівень життя знижується, люди

стають більш цінувати освіту та приділяти більше уваги своєму навчанню. Також люди вважали, що освіта може бути ключовим інструментом для подолання економічної кризи та багато людей переосмислювали свої цінності, що сприяло зростанню зацікавленості в освіті (Jeunes W. H., 2006).

Як зазначають авторки доповіді «Історія та еволюція державної освіти в США», Ненсі Кобер та Діана Старк Рентнер, федеральний уряд відіграв впливову роль у просуванні рівності в освіті. Закон про початкову та середню освіту 1965 року, Закон про осіб з обмеженими можливостями та наступне федеральне законодавство сприяло забезпеченню освітніх можливостей для дітей з малозабезпечених сімей та сімей меншин, дітей з обмеженим знанням англійської мови, дітей з інвалідністю, дівчат та інших груп (Kober & Rentner, 2020, p. 6).

Сьогодні освіта США відома своєю альтернативністю, адже люди відчули потребу у нових підходах до навчання та необхідність відмови від стандартної освіти. До альтернативної освіти належать школи Монтесорі, Вальдорфські школи, школи самостійного навчання, «школи без стін» і т.д. На основі аналізу наукових джерел у розвитку альтернативної освіти в США можна умовно визначити кілька етапів становлення даної освітньої парадигми:

- перший етап (кінець XVI – початок XIX ст.) – фрагментарний – існування в колоніальній Америці різних можливостей навчання (домашня освіта, приватні школи, парафіяльні школи), доступні тільки для заможних громадян;
- другий етап (30 – 90 рр. XIX ст.) – уніфікований – створення масової загальноосвітньої школи, спроби введення уніфікованої системи освіти, пов'язаної з єдиною системою цінностей, властивих демократичному політичному суспільству і стабільному конституційному устрою;
- третій етап (кінець XIX ст. – початок XX ст.) – прогресивістсько-експериментальний – створення на противагу традиційному

авторитарному освітньому процесу і традиційним закладам шкільної освіти експериментальних шкіл і нових дидактичних систем (Ф. Паркер, Дж. Дьюї, К. Уошберн, В. Х. Килпатрик, Х. Рагг, Дж. С. Каунтс, В. Х. Боуд та ін.) на основі ідей прогресивізму;

- четвертий етап (70-і роки ХХ ст.) – пошуковий – активний пошук альтернативних шляхів розвитку освіти США, виникнення поряд з домінуючими авторитарними загальноосвітніми масовими школами альтернативних можливостей навчання (вільні школи, що виникли на основі ліберальної гуманістичної філософії; альтернативні школи, які базувалися на консервативних релігійних і культурних традиціях; школи змішаного типу);
- п'ятий етап (90-і роки. ХХ ст.) – інноваційно-реформаторський – визнання на законодавчому рівні політики створення альтернатив у системі середньої освіти; широке розповсюдження альтернативних шкіл для забезпечення якісною освітою етнічних меншин і невстигаючих у традиційній школі учнів;
- шостий етап (кінець ХХ ст. – початок ХХІ ст.) – варіативний – активізація федеральної освітньої політики, орієнтація на ріст соціальної справедливості в освіті; розвиток програм освітнього вибору, що приводять до поширення нових типів альтернативних шкіл (школи-магніти, чартерні школи, ваучерні програми, домашнє навчання) (Козубовська, Палкуш, Товканець, 2021, с. 63).

Сьогоднішній стан середньої освіти в Сполучених Штатах Америки відображає довгу і складну історію розвитку системи навчання. З історичної перспективи, американська система середньої освіти пережила значні трансформації та вдосконалення.

Після прийняття низки законів, спрямованих на розширення доступу до освіти, сучасна система навчання в США стала більш доступною для всіх верств населення. Збільшилася кількість шкіл, що дозволяє більшій кількості людей отримати освіту.

З часом роль федерального уряду в регулюванні освітніх стандартів та фінансуванні шкіл значно зросла. Різні закони, такі як Закон «Жодна дитина поза увагою» (No Child Left Behind) та Закон «Кожен студент досягає успіху» (Every Student Succeeds Act), впливають на управління та фінансування системи освіти. Ці закони спрямовані на покращення державних початкових і середніх шкіл, а отже, і успішності учнів шляхом посилення відповідальності шкіл, шкільних округів і штатів (Duignan & Nolen, 2008).

Сучасна система освіти в США характеризується розмаїттям навчальних програм, методик навчання та підходів до організації навчального процесу. Школи та округи можуть мати різні програми та підходи до навчання, що відповідають конкретним потребам та цінностям спільноти.

Незважаючи на досягнення, система освіти в США також стикається з рядом викликів, таких як нерівність у доступі до якісної освіти, фінансування шкіл, та необхідність адаптації до швидких змін у суспільстві та економіці.

Тож, американська система освіти має як переваги, так і певні недоліки. Проте, вона варта наслідування в Україні, адже пропонує різноманітність програм і можливостей для учнів, ставить акцент на розвиток критичного мислення, креативності. Американська система освіти базується на принципах демократії та рівності, активно залучає батьків та громаду до навчального процесу, а також постійно вдосконалюється та впроваджує інноваційні методи навчання.

1.2 Аналіз ключових елементів середньої освіти США та України

12-тирічна загальна середня освіта в США

У Сполучених Штатах за освіту в першу чергу відповідають державні та місцеві органи влади. Кожен штат має власний департамент освіти та закони щодо фінансів, найму шкільного персоналу, відвідування учнями та навчальних програм. Штати також визначають кількість років обов'язкової освіти – у деяких штатах освіта є обов'язковою лише до 16 років (K-12 Curriculum and pupil assessment, 2016).

Американська освітня система працює незалежно в кожному штаті з власними правилами та стандартами для навчання, що говорить про її децентралізованість. Штати мають автономію та створюють власні закони про освіту, а Федеральний департамент освіти надає загальні вказівки. Система забезпечує гнучкість методів навчання та навчальної програми, що призводить до різноманітних підходів по всій країні, в результаті чого академічна успішність може відрізнятися від штату до штату (K-11 & K-12 Education In The USA, 2023)

Україна ж довгий час мала централізовану систему управління освітою, яка сприяє створенню освітніх стандартів, збереженню та зміцненню почуття культурної спільноти населення країни. Проте, централізована система посилює авторитарні тенденції керівництва освітою, обмежує ініціативу педагогічних працівників і місцевої адміністрації, ускладнює пошуки нових шляхів, нав'язує надмірну одноманітність форм методів управлінської роботи, ігнорує або недооцінює особливості регіональної специфіки (Супрун, 2020, с. 191). Проте, Україна продовжує переходити на децентралізовану систему освіти, зважаючи на її успіх в Європі та США.

Щоб запозичити кращий досвід американської освіти, нам варто розглянути її будову та ключові елементи. Міністерство освіти США пропонує переглянути таблицю структури освіти в Сполучених штатах (див. додаток А), в якій можна наочно побачити будову освіти та приблизний вік учнів. Освіта в США починається з ясел (nursery school) та дитячого саду (kindergarten).

Після цього, з шести років діти починають своє навчання в початковій школі (Elementary або Primary School). У подальшому, батьки обирають, чи підуть їхні діти в середню школу (Middle school), неповну середню школу (Junior high school), повну середню школу (Senior High school), чотирирічну старшу школу (4-year High School), або змішану (Combined, Junior or Senior High school) (Digest of Education Statistics, 2004, p. 9).

У США, загальну середню освіту називають K-12 через те, що вона має в собі 12 навчальних років – початкова школа (1 – 5 класи), середня школа (6 – 8 класи), старша школа (9 – 12 класи). Уряд США надає великого значення освіті, але федеральний уряд не надає напряду фінансування підтримки освіти школам K-12. Натомість штати та муніципалітети США інвестують в освіту на основі державного та місцевого оподаткування. Більшість штатів витрачають близько 40 % своїх податків на освіту (United States Guide: The K-12 System, 2021).

Середні загальноосвітні заклади США можна розділити на 3 категорії:

- **початкова школа** (elementary school), де навчаються діти у віці 6 – 10 років;
- **середня школа** (middle school), де навчаються діти у віці 11 – 13 років;
- **вища школа** (high school), де навчаються діти у віці 14 – 17 років.

Така система поділу є найбільш поширеною, хоча і в цьому питанні кожен із штатів може вносити свої корективи, зокрема в питанні розподілу дітей на вікові групи. Розподіл на початкову, середню та вищу школи не є формальністю – кожна категорія шкіл має окремі приміщення, педагогічний склад та адміністрацію (Порівняльний аналіз моделей державно-громадського управління середньою освітою в США та Україні, 2021, с.3).

В Україні, як відомо, структура повної загальної середньої освіти в 11-річній школі нині така: початкова освіта (1-4 класи) — 4 роки, базова середня освіта (5-9 класи) — 5 років, профільна середня освіта (10-11 класи) — 2 роки; з 2027 р. профільна середня освіта продовжується на 1 рік і стає трирічною із упровадженням академічного й професійного спрямування. Тобто учні, які

пішли в перший клас в 2018 році, тепер будуть закінчувати 12 років школи, як і в США (Кремень та ін., 2020, с. 4).

Вчителька Долішньошепітського ліцею, Маріанна Климчук, після освітньої поїздки в США, розповідає, що там – освітня система, з якої Україна може брати приклад. Маріанна зазначає, що в американській школі в штаті Невада кожний освітній ступінь має окрему будівлю (середня школа може бути на іншому кінці міста від початкової). Окрім цього – окрему будівлю має кожна паралель. Наприклад, на території початкової школи (1 – 5 класи) є 5 продовжуватих будівель, у кожній із яких навчається конкретна паралель (Марковська, 2020).

У класах США навчаються багато учнів, як і в Україні.

“Наприклад, я була у 1 класі, у якому навчаються 30 учнів. З перших днів навчання цих дітей навчають рутинам. Наприклад, кожна дитина знає, до якої із 6 груп вона належить. Фактично, їхні дії доводять до автоматизму. Це розвантажує вчителя. Я раджу пройти курс про рутини на EdEra”, – розповідає Маріанна (Марковська, 2020).

Початкова і середня освіта США охоплюють дванадцять навчальних років, або класів. Однак організація початкової та середньої освіти відрізняється в різних шкільних округах і штатах. Загалом учні проводять у початковій школі від шести до восьми років. За початковою освітою слідує чотири-шість років середньої школи. Останні чотири роки школи зазвичай називають «старшою школою» («high school»). Студенти зазвичай закінчують старшу школу до 17 або 18 років. Випускники старшої школи, які вирішили продовжити навчання, можуть вступити до технічного чи професійного закладу, дворічного громадського або молодшого коледжу, або чотирирічного коледжу чи університету (*Education in the United States: A Brief Overview*, 2005, р. 13).

Американські школи поділяються на державні та приватні школи. Державні школи встановлюються відповідно до щільності населення шкільного округу, яка підходить для учнів поблизу. Згідно зі статистичними

даними США щодо освіти K-12 у 2021 році, 90 % усіх учнів шкільного віку вступають до державних шкіл, а близько 9 % учнів вступають до приватних шкіл. Уряд субсидує державні середні школи для місцевих студентів, і студенти звільнені від плати за навчання, коли відвідують державну освіту. Приватні середні школи поділяються на школи релігійних груп, некомерційні незалежні школи для місцевих або іноземних учнів, а також комерційні приватні школи для місцевих або іноземних учнів. Сім'я учня оплачує всі витрати, такі як навчання, навчальні матеріали, харчування та проживання (United States Guide: The K-12 System, 2021).

Система оцінювання

Існує багато способів класифікації оцінювання, але одна загальна відмінність полягає між формувальним і підсумковим оцінюванням. Формувальне оцінювання є постійним і неформальним, і воно спрямоване на моніторинг і покращення навчання учнів під час навчання. Приклади формувального оцінювання включають тести, exit tickets, самооцінювання, зворотний зв'язок однолітків і спостереження. Підсумкове оцінювання є періодичним і формальним, і воно має на меті оцінити навчання студента наприкінці розділу, курсу чи програми. Приклади підсумкового оцінювання включають тести, іспити, проєкти, портфоліо та стандартизоване оцінювання (How do you assess your students?, 2024).

Варто звернути окрему увагу на exit tickets, адже це дуже цікавий та ефективний метод рефлексії після уроку. Вони можуть служити для кількох цілей:

- надати вчителю зворотний зв'язок про урок;
- вимагати від учня певного синтезу змісту дня;
- викликати в учня необхідність згадати те, що було вивчено на уроці.

Запитання на exit tickets мають займати мало часу, зазвичай, не більше п'яти хвилин, але, можливо, лише 1 – 2 хвилини. Exit tickets не призначені як головне завдання, а скоріше, як швидке узагальнення, яке має одну з цілей,

перелічених вище. Відповіді не повинні бути частиною формального оцінювання, але вони можуть надати вчителю цінний зворотний зв'язок.

Деякі можливі варіанти запитань, які можна використовувати для Exit tickets:

- Назвіть одну важливу річ, яку ви дізналися сьогодні на уроці.
- Що, на вашу думку, було досягнуто сьогоднішньою роботою в малих групах?
- Напишіть/поставте одне запитання про сьогоднішній урок – те, що вас спантеличило.
- У сьогоднішнього уроку було три цілі (про них було повідомлено на початку уроку). Яка із трьох, на вашу думку, була досягнута найбільш успішно? Поясніть. Або чого не було досягнуто? Як ви думаєте, чому не було?
- Прочитайте цю задачу та скажіть, яким би був ваш перший крок до її вирішення (Wakeford).

В американських школах виставляють звичайні алфавітні оцінки: A, B, C, D і F (від найвищого до найнижчого). За традицією оцінки: A+ (найвищий), A, A-, B+, B, B-, C+, C, C-, D+, D, D- і F (найнижчий). У початковій та середній школі «D», як правило, є найнижчим прохідним балом. Однак у деяких школах C є найнижчим прохідним балом (Gogol, 2024).

В Україні панує 12-ти бальна система оцінювання, де розрізняють 4 (чотири) рівні навчальних досягнень учнів:

- **перший рівень** – початковий (1-3 бали). Відповідь учня фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення;
- **другий рівень** – середній (4-6 балів). Учень відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності;
- **третій рівень** – достатній (7-9 балів). Учень знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє

розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). відповідь учня правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень;

- **четвертий рівень** – високий (10-12 балів). Знання учня є глибокими, міцними, системними; учень вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію (Система оцінювання).

В школах США діти вивчають такі дисципліни, як: мистецтво англійської мови, математика, наука, соціальні науки, фізична культура, іноземні мови, образотворче мистецтво, музика, технології, основи здоров'я, кар'єра та технічна освіта (K-11 & K-12 Education In The USA, 2023).

В Україні ж, викладають такі предмети, як українська мова та література, математика, біологія, екологія, географія, інформатика, історія, фізична культура та ін.

Тож, американська система освіти є децентралізованою, де велику роль у вирішенні питань освіти відводиться місцевим органам влади, що може призводити до різноманітності підходів у навчанні та різних стандартів між різними штатами. У свою чергу, українська система освіти більш централізована, що дозволяє забезпечити певний рівень стандартів та якості освіти на всій території країни.

Будова загальної середньої освіти дуже схожа, адже і в Україні і в США є три рівні школи: початкова, середня та старша, а також починаючи з 2018 року, всі школи України перейшли на 12-тирічну систему навчання, як і в США.

Тож, українська та американська система загальної середньої освіти має спільні та відмінні риси, які можна запозичити для України для підвищення рівня освіти українських учнів.

РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ УСПІШНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАКТИК США ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНІ

2.1 «No Child Left Behind»

Освітня система США пройшла крізь багато змін та нововведень, що призвело до її вдосконалення. Одним з великих та важливих кроків у напрямку освітньої модернізації став закон «Жодна дитина поза увагою» («No Child Left Behind»), який був значущою частиною освітнього законодавства, прийнятого в Сполучених Штатах у 2001 році під час адміністрації президента Джорджа Буша. Його головна мета полягала в тому, щоб покращити академічну успішність усіх учнів, особливо тих із неблагополучних сімей, притягуючи школи до відповідальності за досягнення учнів і надаючи ресурси для їх покращення (Duignan & Nolen, 2008).

Цей закон виник через занепокоєння тим, що американська система освіти більше не була конкурентоспроможною на міжнародному рівні. Він значно посилив федеральну роль у тому, щоб школи відповідали за академічний прогрес усіх учнів. І він зосередив особливу увагу на забезпеченні того, щоб штати та школи підвищували успішність певних груп учнів, таких як ті, хто вивчає англійську мову, учні з особливими освітніми потребами, а також бідні та діти з меншин, чиї досягнення в середньому поступалися їхнім одноліткам (Klein, 2015).

Закон «Жодна дитина поза увагою» також зробила виклик учительському складу, адже встановила нові норми та підвищила рівень педагогічної підготовки.

Відповідно до закону, всі вчителі повинні були мати високу кваліфікацію до кінця 2005 – 2006 навчального року. Один із найважливіших способів усунути розрив у досягненнях і забезпечити всім дітям чудову освіту — це дати їм чудових вчителів. Дослідження показали, що найбільший вплив на успішність учнів має якість вчителя. З цієї причини Америка повинна була залишатися непохитною у досягненні мети та забезпечити у кожному класі наявність висококваліфікованого вчителя.

Щоб бути «висококваліфікованим», учитель повинен (1) мати ступінь бакалавра, (2) мати сертифікат або ліцензію на викладання в штаті його або її роботи, і (3) підтвердити знання предметів, яких він або вона навчає.

Важливо зазначити, що держава дбала також і про фінансування цієї програми, тож 2005-го року вчителі отримали 5,1 мільярда доларів на підтримку шляхом навчання, стимулювання найму, списання боргів і податкових пільг — порівняно з 4,4 мільярда доларів у 2004 році (*A Guide to Education and No Child Left Behind*, p. 15).

Інша важлива сторона закону «No Child Left Behind» - це сприяння розширенню освітніх можливостей для учнів, які вивчають англійську мову та учнів-іммігрантів. Такі учні можуть зазнавати складнощів через культурний, мовний та соціальний адаптаційний період. Допомога в їхній адаптації та навчанні дозволяє забезпечити їм рівні можливості для отримання якісної освіти. Закон гарантує, що всі діти — будь-якого етнічного та культурного походження — отримують якісну освіту та можливість досягти свого академічного потенціалу. У 2005 році також було виділено 681 мільйон доларів на навчання дітей, які вивчали англійську мову, щоб вони могли реалізувати свій академічний потенціал (*A Guide to Education and No Child Left Behind*).

2.2 Інклюзивна освіта

Люди з особливими потребами часто не отримують належного рівня обслуговування, ставлення та освіти. Надзвичайно важливо надавати однаковий рівень освіти всім людям, тож в Америці важливе значення надається інклюзивній освіті. Така освіта сприяє створенню справедливого та рівного суспільства, де кожен учень, незалежно від своїх особливостей та потреб, має можливість отримати доступ до якісної освіти. Інклюзивна освіта допомагає учням розвивати навички співпраці, толерантності та емпатії, які є важливими для успішного функціонування у реальному житті та в різних соціальних та професійних середовищах.

Валентина Маланчій, заступник директора з навчально-виховної роботи спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 8 м. Хмельницького мала чудову нагоду навесні 2017 року взяти участь у стажуванні ADA (Americans with Disabilities Act) Inclusive Education Fellowship Program. У статті «Інклюзивне навчання у США: погляд практика з України» Валентина ділиться своїм досвідом від стажування в американській школі Saint Anthony Village High School.

«Хоча система американської освіти дуже відрізняється від української, не варто думати, що неможливо запозичити для себе їхні методи роботи.» – зазначає Валентина.

Коли вчителька потрапила до школи, перше що її вразило – це архітектурна доступність: «Триповерхова будівля, розташована так, що з центрального входу одразу потрапляєш на другий поверх. У школі є пандус і вбудований ліфт! І це при тому, що тут немає жодного учня чи викладача з порушеннями опорно-рухового апарату. На вході в школу (як і будь-якої іншої будівлі громадського користування) є кнопка для автоматичного відкривання дверей, що дозволяє безперешкодно зайти будь-кому з маломобільних груп населення (див. додаток Б). Біля всіх приміщень школи – таблички з написами, продубльовані шрифтом Брайля та спеціальними піктограмами.» (Маланчій, 2019).

Друге, що вразило заступника директора – це свобода, яка панує довкола. Ця свобода базується на тому, що учні середньої та старшої школи самі обирають, які предмети їм потрібні в подальшому житті. У навчальному плані кожного школяра – лише 8 дисциплін, серед яких 4 обов'язкові (англійська мова та література, математика, історія та природничі науки), а решта 4 – на вибір, від іспанської мови і до уроків кулінарії. У результаті, для кожного учня формується **індивідуальний розклад уроків** (Маланчій, 2019).

Кожен вивчає те, що йому до вподоби, а учні з особливими освітніми потребами мають додатковий навчальний час, який можна використати для корекційних занять. До речі, ще один цікавий момент – в учнів та вчителів

розклад уроків однаковий щодня і змінюється посеместрово. Наприклад, якщо в понеділок перший урок – математика, другий – англійська, третій – фізкультура, то так буде і у вівторок та до кінця тижня.

Третє, на що звертає увагу Валентина Маланчій, – кількість педагогів, які забезпечують освітню підтримку учням з особливими освітніми потребами (ООП) в школі, а також до їхнього розподілу функцій та робочого навантаження. Зокрема, зазначається, що наразі викладання математики проводиться у формі спільного викладання, але за умови, що на один клас із 30 учнів припадає чотири педагоги. З цих чотирьох, двоє є викладачами математики, а інші двоє – спеціалістами з роботи з учнями з ООП, включно з вчителем-дефектологом та асистентом учителя. Такий розподіл педагогічного персоналу відображає прагнення забезпечити належну підтримку учням з різними освітніми потребами.

Дефектологи беруть активну участь в освітньому процесі, надаючи підтримку учням з ООП на різних етапах навчання. Вони не лише асистують на уроках математики, а й супроводжують учнів під час групових та індивідуальних занять, а також надають допомогу у виконанні домашніх завдань та роботі над навчальними проєктами. Цей підхід сприяє створенню умов для успішного навчання та розвитку кожного учня, незалежно від його особливих освітніх потреб (Маланчій, 2019).

«Не скажу, що все побачене ми можемо вже сьогодні втілити в роботі наших шкіл. Не скажу, що все підійде до нашої системи освіти, бо українська реальність, менталітет, матеріально-технічна база шкіл разюче відрізняються від заокеанських. Але перші кроки ми вже робимо: старт Нової Української Школи – яскраве тому підтвердження. Ми готові до змін, і ці зміни мусять бути тільки на краще. Адже будь-які зміни починаються з нас.» – Валентина Маланчій.

2.3 Двомовна освіта

Двомовна освіта у середніх навчальних закладах США є важливою складовою системи освіти країни через різноманіття культур та мов, які

існують у сучасному американському суспільстві. Деякі штати в США мають законодавчі акти, які вимагають забезпечення можливостей для двомовного навчання, особливо там, де існує значна кількість учнів, які володіють іншою мовою, крім англійської.

Україна має різноманітність мовних та культурних груп, і білінгвальне навчання допомогло б зберегти мовну та культурну різноманітність країни, сприяючи розвитку багатомовної та багатокультурної спільноти. Білінгвальне навчання сприяє розвитку мовних навичок учнів у двох або більше мовах. Це дає їм перевагу у міжнародному спілкуванні та можливість працювати в різних культурних та мовних середовищах. У глобалізованому світі, де мовний різноманіття є нормою, білінгвальні навички стають все більш важливими для успішної адаптації та конкуренції на міжнародному ринку праці.

Доктор педагогічних наук Білецька Ірина Олександрівна присвятила кілька праць проблемі двомовного навчання в американських школах, адже це дуже важливий педагогічний аспект в реаліях високого рівня міграції людей до Америки, включно з українцями. У своїй роботі «Двомовне навчання у середніх навчальних закладах США: міфи та реальність», Білецька І. зазначає, що на сучасному етапі білінгвальне навчання передбачає використання двох мов у певні моменти навчання і базується на положенні, що мова й культура, якою володіє учень, – велика цінність (Білецька, 2018).

У 1993 році було вивчено діяльність 333 шкільних округів у 19 штатах, які обслуговують більше 80 % учнів мовних меншин у Сполучених Штатах Америки.

Результати дослідження засвідчили таке:

1. 93 % шкіл засвідчили, що вони в основному використовують англійську мову у своїх програмах; 7 % зазначили переважання рідної мови у навчальному процесі.

2. 60 % шкіл прозвітували про використання як рідної, так і англійської мов під час навчання.

3. 30 % шкільних навчальних закладів вказали на те, що навчання здійснюється взагалі без використання рідної мови або на мінімальному рівні (Білецька, 2018).

Білецька І. (Білецька, 2018) аналізує міфи, які розвінчав американський науковець Дж. Кроуфорд, що стосуються функціонування білінгвальної освіти у США.

Міф 1. Англійська мова втрачає підґрунтя на фоні інших мов у США.

У США на сьогодні спостерігається багатомовність на кількісному рівні, але не завжди на якісному. Уже в XIX столітті існували закони, що передбачали навчання дітей рідною мовою у багатьох штатах та округах. Деякі міста та села мали двомовні або неангломовні школи, де вивчалися мови меншин, такі як французька, норвезька, чеська та інші. Однак англійська мова зберегла свою вагу без активної підтримки держави.

Міф 2. Нові іммігранти, які прибувають до США зараз, вивчають англійську більш повільніше, ніж попередні покоління.

Нині іммігранти набагато швидше освоюють англійську мову, ніж коли-небудь раніше. Прогнозується, що кількість представників мовних меншин значно зросте до кінця XXI століття, але кількість двомовного населення, яке вільно володіє як англійською, так і іншими мовами, зростає навіть швидше. У 1990 році лише 3% американського населення мали менше, ніж достатнє або дуже добре знання англійської мови. Тільки 0,8% не вміло говорити англійською взагалі. Після 15 років проживання у США три з чотирьох іспанських іммігрантів вже володіли англійською мовою на рівні розмовного спілкування, а 70% їхніх дітей вже говорили лише англійською.

Міф 3. Найкраще вивчати мову через «повне занурення» («total immersion»)

Немає однозначних доказів на користь теорії, що чим більше діти займаються вивченням англійської мови, тим краще вони її вивчають. Вивчення англійської мови у школі – це складний процес, який може мати різні варіанти і підходи.

Міф 4. Двомовне навчання – це навчання здебільшого рідною мовою учнів, англійська використовується мало.

До 1994 року більшість двомовних навчальних програм у США передбачала функціонування класів, де викладання відбувалося англійською мовою, тоді як лише обмежена кількість програм підтримувала вивчення рідної мови учнів (Білецька, 2018).

На сьогоднішній день у більшості білінгвальних програм значна частина навчального матеріалу все ще викладається англійською мовою. Наприклад, деякі шкільні райони в Каліфорнії повідомляють, що 28% учнів початкових класів з обмеженими знаннями англійської мови не мають можливості отримувати навчання рідною мовою. Учні середньої школи мають ще менше можливостей для навчання рідною мовою (Білецька, 2018).

Насправді, МОН України вже запропонувало впровадити двомовне навчання в курс старшої школи. Екс-директор департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН Олег Єресько зазначив, що зміни мають впровадити до 2027 року.

Білінгвальну освіту планують впровадити саме у наукових ліцєях, уточнив Єресько. Першочергово одночасно вдома мовами вивчатимуть тільки обов'язковий профільний предмет. У разі успіху програму мають розширити й на інші предмети (Ківва, 2023).

«Наприклад, ви пішли в біологічний профіль, ви вивчаєте англійську мову, біологію, і плюс у вас там певна кількість годин в залежності від того, як заклад освіти створить свою освітню програму, тієї ж самої біології, тільки англійською мовою, щоб просто розширити вашу термінологію», — пояснив він (Ківва, 2023).

Проте, коли в США державна мова – англійська, то дещо важко порівнювати цей процес з українським нововведенням, адже в США йдеться про акцент на англійську мову як основну, та лише часткове залучення рідної мови в процес навчання. Коли в Україні планують вивчати англійську за допомогою української, більший акцент все-таки надають українській мові.

Тобто не йдеться про настільки глибоке занурення в англomовне середовище, яке дійсно могло б допомогти опанувати англійську мову на достойному рівні. Але ми все-таки рухаємось у правильному напрямку та для впровадження будь-яких ідей потрібен час.

2.4 Малокомплектні сільські школи

Забезпечення доступної та якісної шкільної освіти належить до головних функцій сучасної держави. Інвестиції у середню освіту — це інвестиції в людський капітал країни, який стає особливо важливим тепер, коли економічне зростання дедалі більше залежить від високих технологій та навичок, що дозволяють працювати з цими технологіями (Самохін, 2021).

Часто, освіті дітей в сілах надають меншої уваги, ніж освіті міських дітей. Рівень освіти та професіоналізму вчителів також іноді є гіршим у сільських вчителів, але завжди є винятки, звичайно. Гарна освіта неймовірно важлива не тільки для міських дітей, але й для дітей у сільській місцевості. Це забезпечує рівні можливості, надаючи їм змогу здобувати вищу освіту та конкурувати на ринку праці. Освіта відіграє вирішальну роль в економічному розвитку сільської місцевості, оскільки добре освічені люди з більшою ймовірністю знайдуть високооплачувану роботу, сприятимуть місцевому бізнесу та залучатимуть інвестиції.

Аналітичний центр CEDOS (Самохін, 2021) зібрав наявну статистику, пов'язану з українською шкільною мережею, використавши дані Держстату, Міністерства фінансів, Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО) та Інформаційної системи управління освітою (ІСУО). У додатку «В» цієї роботи можна побачити статистику результатів ЗНО, де частка учнів, що склали ЗНО з української мови на 174 бали та вище, в селі складає 6,89 % порівняно з 14,52 % у малому місті та 19,06 % у дуже великому місті.

Частка учнів, що склали ЗНО з англійської мови на 174 бали та вище, в селі складає 3,79 % порівняно з 8,21 % у малому місті та 16,73 % у дуже великому місті.

Частка учнів, що склали ЗНО з математики на 174 бали вище, в селі складає 7,03 % порівняно з 13,15 % у малому місті та 21,96 % у дуже великому місті (Самохін, 2021).

Статистика говорить сама за себе, адже ми можемо побачити, що рівень освіти та знань сільських дітей є значно нижчим від дітей в малих містах, а особливо в великих.

Тож, нам варто звернути увагу на забезпечення сільської освіти в розвинених країнах та обдумати шляхи реалізації успішних практик в Україні. Пропоную розглянути, з якими проблемами стикаються сільські діти в США та які способи їх розв'язання пропонує американський уряд.

По-перше, часто нижчий рівень освіти в сілах порівнюють з фінансовим становищем сімей. За даними Служби економічних досліджень Міністерства сільського господарства США, у 2017 році 22,8 % сільських дітей у Сполучених Штатах були бідними порівняно з 17,7 % міських дітей. Як рівень бідності та фінансова незахищеність впливають на освіту? Ті, у кого менше грошових ресурсів, можуть не мати доступу до навчальних матеріалів і можливостей. Сім'ям із фінансовими обмеженнями часто важко забезпечити своїм дітям якісне дошкільне навчання, тихе місце, де вони можуть працювати над домашніми завданнями після школи або навчатися поза класною кімнатою. Крім того, у сільських громадах бідність перетворюється на іншу важливу проблему: брак технологій (Exploring rural education in America, 2019, pp. 5-6).

Університет Західної Алабами (University of West Alabama) провів дослідження з сільської освіти та зазначає, що за даними Pew Research, 24 % дорослих сільських жителів назвали відсутність доступу до високошвидкісного Інтернету актуальною проблемою. Крім того, інші технології, необхідні для виконання домашнього завдання або навчання, такі як ноутбуки та планшети, можуть бути недоступні для сільської родини, яка страждає від бідності. Це призводить до проблеми, відомої як прогалина в домашньому завданні (homework gap), коли учні не можуть належним чином

виконати завдання поза школою через відсутність доступу до технологій (Exploring rural education in America, 2019, p. 6).

Лідери бізнесу та політики Америки разом з Google прийшли на допомогу та пропонують безкоштовний Wi-Fi для деяких сільських округів. Ця програма називається «Пересувні навчальні кімнати» (Rolling study halls), яка полягає в оснащенні шкільних автобусів мережею Wi-Fi та наданні учням ноутбуків (див. додаток «Г»). Це дозволяє учням використовувати час в автобусі до школи як час для навчання. У Google заявили: «Після початкових пілотних занять наших Пересувних навчальних кімнат у Північній і Південній Кароліні перші результати свідчать про багатонадійні досягнення в навичках читання та математики, а також покращення вільного володіння цифровими засобами» (Exploring rural education in America, 2019).

Ефект був миттєвим — майже надто миттєвим для деяких водіїв автобусів, які були шоковані (і трохи збентежені), коли їхні поїздки стали такими тихими. Студенти займалися. Вони вчилися. А через кілька місяців було більше реальних результатів: керівництво школи помітило, що учні вчаться краще. Це працювало.

Google зазначає: «Завдяки таким багатонадійним даним, як ці, ми розширюємо Пересувні навчальні кімнати по всій країні, починаючи відсьогодні в шкільному окрузі Дір-Трейл у Колорадо. У рамках нашої ініціативи «Зростає з Google», Пересувні навчальні кімнати допоможуть студентам по всій країні отримати доступ до інструментів і цифрових навичок, які їм знадобляться, щоб стати трудовими кадрами у майбутньому» (Hester, 2018).

По-друге, нижчий рівень освіти в селах США пов'язують з поганим харчуванням та ментальним здоров'ям. Згідно з дослідженням Pew Research у 2018 році, 12% сільських жителів вважали доступ до продуктових магазинів основною проблемою у своїй громаді, що вище за показник 10% серед жителів міст і 4% жителів передмістя. Недостатній доступ до свіжих продуктів може вплинути на харчування студентів, як повідомив Центр контролю за

захворюваннями. Це може призвести до енергетичного дисбалансу та негативно вплинути на когнітивний розвиток та успішність у навчанні (Exploring rural education in America, 2019).

У школах США існує програма «No Kid Hungry», яка працює з федеральними програмами харчових пільг, які допомагають голодним дітям, як-от програма шкільних сніданків, програма літнього харчування та програма харчування після школи. Двадцять два мільйони дітей у Сполучених Штатах беруть участь у програмі безкоштовного обіду або обіду за зниженою ціною (Exploring rural education in America, 2019).

По-третє, одним з найважливіших факторів сільської освіти – це залучення вчителів до сільських шкіл. Адже мало хто з молодих вчителів хоче йти працювати в село через низьку зарплатню, гірший косметичний стан шкіл, нижчий рівень виховання дітей. Молоді люди часто змушені переїжджати з сільської місцевості, щоб отримати вищу освіту, і багато з них не повертаються до рідного міста. Через це в сільських громадах поблизу не так багато кваліфікованих людей, яких можна було б залучити під час найму.

У сільській місцевості менше доступних ресурсів, але робоче навантаження залишається незмінним, через що багато освітян перевантажуються. «Одним із найнеприємніших аспектів роботи вчителя в сільській школі є те, що від вас очікують набагато більше», — сказала Моллі Драйц, вчитель сільськогосподарської освіти в Отісі, штат Колорадо, який є сільським та віддаленим районом.

Деякі ідеї, які університети та організації використовують для вирішення проблеми нестачі вчителів у сільських громадах, включають:

- Розміщення студентів-викладачів у сільській місцевості та надання їм стипендії, що дасть їм час для ознайомлення з громадою.
- Збереження можливостей для співпраці вчителів за допомогою віртуальних засобів чи іншим способом.
- Створення або підтримка ініціатив сільських вчителів, які готують освітян та адміністрацію до викликів.

- Заохочення мешканців, які здобули вчительський ступінь, викладати у своїх рідних містах, зміцнюючи коріння та заохочуючи майбутні покоління (Exploring rural education in America, 2019).

Тож, проблеми навчання в сільських школах включають ряд складних викликів. Перш за все, бідність є великою проблемою серед сільських сімей, що може вплинути на навчання дітей через обмежені можливості доступу до ресурсів та підтримки. Непридатне харчування може вплинути на здоров'я та навчання дітей, адже відсутність доступу до свіжих продуктів та здорової їжі може призвести до проблем з концентрацією та навчанням. Сільські школи часто стикаються з недостатнім кількісним складом вчителів. Відсутність кваліфікованих педагогів може обмежувати якість навчання та розвиток учнів. Ці проблеми навчання в сільських школах потребують системного підходу та розвинених стратегій, які можна запозичити в школах США, для забезпечення якісної освіти для всіх дітей, незалежно від їхнього місця проживання.

2.5 Дистанційна освіта

Дистанційне навчання значно збільшило свою популярність в останні роки, зокрема через пандемію COVID-19. У зв'язку з пандемією, а потім війною, багато установ були змушені перейти на дистанційне навчання, щоб забезпечити безпеку учнів та педагогів. Це стало важливим фактором для багатьох шкіл та батьків, які переймалися ризиком інфікування у класичних навчальних установах, або можливістю потрапляння російської ракети в навчальний заклад.

Проте, певна кількість людей надавала перевагу дистанційному навчанню ще в ті часи, коли людським життям нічого не загрожувало, адже дистанційне навчання – це про гнучкість у виборі часу та місця для навчання. Дистанційне навчання особливо зручне для студентів, які проживають в віддалених районах, або які мають складнощі з пересуванням. Для деяких учнів дистанційне навчання може бути більш ефективним, оскільки вони мають можливість працювати у своєму власному темпі та зосередитися на особистих навчальних потребах.

За останні роки зросла кількість учнів, які здобувають знання за допомогою зручного, гнучкого дистанційного навчання, тому що більшість програм для отримання сертифікатів і дипломів про середню освіту, так само як для традиційного навчання, акредитовані регіональними акредитаційними комісіями. Отримані сертифікати і дипломи рівноцінні з тими, що отримані під час традиційного навчання школярів, і їх можна подавати для вступу в коледж, університет або за місцем працевлаштування (Шуневич, 2010, с. 3).

У 2020 році, понад 124 тисячі державних і приватних шкіл у США припинили роботу через пандемію коронавірусу. А це означає, що щонайменше 55 мільйонів американських учнів навчалися дистанційно. Американські експерти з дистанційного навчання були дуже стурбовані, адже закриття шкіл мало непропорційно більший негативний вплив на сім'ї з низькими доходами: учні могли не мати власних гаджетів чи комп'ютерів або навіть якісного інтернет-зв'язку вдома.

Бен Когзвел, вчитель початкових класів в одній зі шкіл у Каліфорнії, в інтерв'ю The New York Times розповідав, що регулярно записував відео-уроки для своїх учнів: він читав перед камерою їхні улюблені казки та повторював слова англійською на картках. Більшість дітей з його класу розмовляють іспанською вдома, тому вчитель сподівався підтягнути їхні знання англійською під час карантину. Школа забезпечувала дітей планшетами, які вони могли брати додому для виконання завдань. Але для багатьох сімей онлайн-навчання стало викликом: навіть маючи wi-fi удома, не всі батьки знали, як під'єднати гаджет до інтернету і завантажити навчальне відео (Кисельова, 2020).

Американська восьмикласниця Веронік Мінц у своїй статті для The New York Times «Чому я вчуся краще на дистанційному навчанні, ніж у школі» (Mintz, 2020) зазначає: «Перебивання вчителя. Знищення класних матеріалів. Неповага до вчителів. Випалювання відповідей під час тестів. Учні штовхаються, б'ються ногами, б'ють один одного і навіть катаються по землі. Це те, що відбувається в моїй школі щодня. Ось чому я підтримую дистанційне

навчання в шкільній системі Нью-Йорка, запроваджене після пандемії коронавірусу.»

Дівчина надає перевагу онлайн-навчанню, адже може працювати у своєму власному темпі, не заважаючи учням і вчителям, які не вміють керувати ними. Учні, які не можуть або не бажають контролювати себе, забирають дорогоцінний час на заняттях, часто заважаючи своїм однокласникам підготуватися до тестів та оцінювання. Веронік складала тести, які включали цілі теми, які вони ніколи не засвоїли, тому що вони не змогли пройти урок, або не змогли достатньо зосередитися (Mintz, 2020).

Веронік висловлює своє співчуття вчителям: «Я не заздрю роботі вчителя середньої школи. Наглядати за 26 підлітками далеко не просто. І за три роки навчання в середній школі я зустрічала лише кількох учителів, які добре володіли своїми класами — дотримувалися послідовних правил, справедливо ставилися до учнів і заслужили їхню повагу.»

З дистанційним навчанням, Веронік зберігає свій час та нервові клітини, адже ніхто не заважає їй навчатись, вона може дивитись записи уроків та лекцій стільки разів, скільки їй треба та долучатись до додаткових зустрічей з вчителями, які можуть пояснити незрозумілий матеріал. Веронік також пропонує, щоб вчителям, які мають високу кваліфікацію в управлінні класом та професіоналізм, платили більше за проведення необхідних тренінгів для інших вчителів (Mintz, 2020).

Недержавна організація «KC Distance Learning, LLC» (KCDL) («KC дистанційне навчання») є провідним постачальником дистанційної освіти для учнів середньої школи (6 – 8 кл.) та вищої школи (9 – 12 кл.) в США. До складу KCDL входить школа Кейстоун – Keystone School, яка надає акредитовану онлайн освіту безпосередньо родинам, в яких діти потребують гнучкого розкладу занять через те, що вони бажають отримати освіту вдома, роблять кар'єру в спорті, мають певні особливі потреби, подорожують країнами світу або просто мають бажання вивчити для себе якийсь курс. Школа пропонує онлайн навчальні програми для учнів середньої та вищої школи у всіх 50-ти штатах

країни й у всьому світі. Послуги є платними. Учні можуть зареєструватись на повний навчальний рік, або на один чи декілька курсів з метою доповнення свого навчального плану у звичайній школі. Навчальна програма Keystone School включає в себе базову шкільну навчальну програму, іноземні мови, ускладнені курси за окремими предметами (Іванюк).

Отже, дистанційне навчання має свої переваги та українська система освіти має що запозичити з американської дистанційної освіти. Така форма навчання дуже зручна для певних груп населення та відповідає сучасним викликам технологічного прогресу та впровадженню інформаційних технологій у навчальний процес. Дистанційна форма навчання дає змогу кожному учневі визначати темп і ритм свого навчання відповідно до власних можливостей та потреб. Тому це дуже зручно, коли атестат про закінчення онлайн-курсу рівноцінний атестату отриманому під час традиційного навчання.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, українська система освіти продовжує формуватися та вдосконалюватися. Для пришвидшення цього процесу, можна проаналізувати найкращий педагогічний досвід розвинених країн, історію розвитку їхньої освіти та сучасні освітні практики.

Якщо проаналізувати все згадане, то можна виділити основні напрямки розвитку української освіти:

1) Законодавче підґрунтя дає основу будь-якому нововведенню, тому важливо змінювати освітню систему на законодавчому рівні та уважно слідкувати за успішністю його виконання. У США була прийнята низка законів, найґрунтовнішим з яких став «Жодна дитина поза увагою» («No Child Left Behind.»), який зосереджує увагу на кожному учні, створюючи систему, що сприяє досягненню успіху для всіх учнів. Ця програма може послужити зразком для вдосконалення системи оцінювання та підтримки учнів в українській системі освіти.

2) Інклюзивна освіта, яка забезпечує можливість навчання для всіх учнів, незалежно від їхніх особливостей та потреб, є надзвичайно важливою для створення справедливого та рівного доступу до освіти в Україні. У США створені всі умови для людей на інвалідних візках, адже такі люди можуть без перешкод потрапити в навчальну будівлю, відкрити двері, піднятися ліфтом та скористатися вбиральною. Вчителі також мають професійні навички в роботі з дітьми з потребами та мають помічників та достойну заробітну плату.

3) У США щороку приїжджають багато мігрантів, які володіють англійською на недостатньому рівні, тож американський уряд розробив ряд програм для таких дітей, включно з двомовними школами. Такі діти можуть вливатися в американське суспільство, відчуваючи менше стресу, адже навколо них діти з таким же життєвим досвідом та не настільки сильне навантаження, як в звичайних школах. Україна могла б запозичити такий досвід, проте роблячи акцент на англійській мові, щоб українські діти

проводили більше часу в англomовному середовищі, адже в Україну не приїздять настільки багато мігрантів, як у США.

4) Інший важливий аспект – це сільські школи, яким не вистачає фінансування та професійних робочих кадрів. Діти в сілах не отримують достатньо високого рівня освіти, адже молоді та досвідчені вчителі не хочуть їхати працювати в село. На прикладі США можна вводити гранти та підвищення зарплатні для таких вчителів, заохочуючи їх приїздити до сіл. А також підтримувати шкільні будівлі в належному стані та регулярно робити ремонт.

5) Наостанок, українській системі освіти слід звернути увагу на дистанційну освіту, адже така освіта відповідає потребам сучасного світу та розвитку технологій, що робить її важливим елементом системи навчання. Цей формат навчання надає гнучкість учням у визначенні власного темпу та ритму навчання, що відповідає їхнім потребам та можливостям.

Тож, незважаючи на великі відмінності між США а Україною, нам є що від них запозичити, адже ми маємо покращувати нашу освіту кожного дня та шукати нові підходи та методи навчання, щоб наші учні ставали умілими професійними кадрами та підвищували економіку України.

РЕЗЮМЕ

Якісна освіта сприяє розвитку критичного мислення, творчості, аналітичних здібностей та самосвідомості, що допомагає дітям стати глибше розвиненими та зрілими особистостями. Добре освічені діти мають більше можливостей для вибору кар'єри, отримання високооплачуваної роботи та забезпечення стабільного майбутнього для себе та своїх сімей. Високий рівень освіти в країні сприяє економічному розвитку, створюючи умови для інновацій, підвищення продуктивності праці та залучення інвестицій. Українська система освіти потребує покращення, щоб гарантувати високу компетентність випускників і відповідність їхніх знань сучасним вимогам та стандартам. Для пришвидшення цього процесу, я проаналізувала найкращий педагогічний досвід США, який Україна може запозичити.

Робота складається зі вступу, двох розділів, 3 додатків. Обсяг роботи складає 41 сторінку. У списку використаної літератури 30 джерел, зокрема 17 – англійською мовою.

У першому розділі роботи описана історія американської середньої освіти та проаналізовано ключові її елементи.

У другому розділі роботи описаний кращий досвід американської середньої освіти, який можна запозичити для України.

Ключові слова: американська освіта, передовий досвід, шляхи запозичення, розвиток шкільної системи, альтернативне навчання.

ABSTRACT

Good education enhances the development of critical thinking, creativity, analytical skills and self-awareness, which helps children become more developed and mature individuals. Well-educated children have more opportunities to choose a career, get a high-paying job and secure a stable future for themselves and their families. A high level of education in the country contributes to economic development, creating conditions for innovation, increasing labor productivity and attracting investment. The Ukrainian education system needs to be improved in order to guarantee high competence of graduates and compliance of their knowledge with modern requirements and standards. To speed up this process, Ukraine can borrow some of the best pedagogical experience of the USA, which I analyzed in this work.

The work consists of an introduction, two chapters, and 3 appendices. The volume of work is 41 pages. The list of references includes 30 sources, including 17 in English.

The first section of the work describes the history of American secondary education and analyzes its key elements.

The second section of the work describes the best practices of American secondary education that can be borrowed for Ukraine.

Key words: American education, best practice, ways of borrowing, development of the school system, alternative education.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білецька, І. О. (2018). Двомовне навчання в середніх навчальних закладах США: міфи та реальність. *World Science*. № 1(29), Vol.5, pp. 15-20.
<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/398079>
2. Джейнс, В. *Історія американської світи*.
<https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/documents/publication/HistoryAmerEdu.pdf>
3. Кисельова, К. (2020). Як США та Велика Британія проводять дистанційне навчання.
<https://osvitoria.media/experience/yak-ssha-ta-velykobrytaniya-provodyat-dystantsijne-navchannya/>
4. Ківва, І. (2023) В українських школах введуть двомовне викладання: навіщо і які терміни.
<https://zaborona.com/v-ukrayinskyh-shkolah-vvedut-dvomovne-vykladannya-navishho-i-yaki-terminy/>
5. Козубовська, І., Палкуш В., Товканець О. (2021). Розвиток альтернативної освіти в США. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. № 2 (49), 62–65.
<http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/247604>
6. Кремінь, В. Г., Ляшенко О. І., Локшина О. І. (2020). Загальна середня освіта України в контексті освіти країн Європи: тривалість та структура. *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 2(2), 1-10.
<https://doi.org/10.37472/2707-305x-2020-2-2-14-1>
7. Маланчій, В. (2019). *Інклюзивне навчання у США: погляд практика з України*.
<https://nus.org.ua/view/inklyuzyvne-navchannya-u-ssha-poglyad-praktyka-z-ukrayiny/>
8. Марковська, М. (2020). Як працює початкова школа в США та як впоратися з емоційним вигоранням. *Головне з міні-EdCamp'у в Чорткові*.
<https://nus.org.ua/articles/yak-pratsyuye-pochatkova-shkola-v-ssha-ta-yak-vporatysya-z-emotsijnym-vygorannyam-golovne-z-mini-edcamp-u-v-chortkovi/>
9. Самохін, І. (2021). *Демографічна криза та нерівність в українській шкільній системі: аналіз нової бази даних “Шкільна карта України”*.
<https://cedos.org.ua/edustat/graph/>
10. Система оцінювання. *Національний інформаційний центр академічної мобільності ENIC UKRAINE*.

<https://enic.in.ua/index.php/ua/systema-osvity/serednia-osvita/systema-ociniuvannia>

11. Супрун, В. В. (2020). Механізми формування ефективної системи управління в освіті України на основі європейського досвіду. *Вісник післядипломної освіти*, 12(41), 183-218.

https://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/12_41_2020/social/Bulletin_12_41_Social_and_behavioral_sciences_Suprun.pdf

12. Центр освітніх ініціатив, ГО Європейський діалог. (2021). *Порівняльний аналіз моделей державно-громадського управління середньою освітою в США та Україні*.

<http://dialog.lviv.ua/wp-content/uploads/2021/01/Porivnyalniy-analiz-modeley-derzhavno-gromadskogo-upravlinnya-serednoyu-osvitoyu-v-SSHA-ta-Ukrayini.pdf>

13. Шуневич, Б. І. (2010). Роль вищих навчальних закладів в організації дистанційного навчання в американських середніх школах. *Інформаційні технології і засоби навчання*. №6 (20).

<https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/374/328>

14. Aralia. (2021). *United States Guide: The K-12 System*.

<https://www.aralia.com/helpful-information/united-states-k-12-system/>

15. Eclassopedia. (2023). K-11 & K-12 Education In The USA

<https://eclassopedia.com/k-12-education-system-in-the-usa/>

16. Gogol, F. (2024). *The U.S. Grading System: A Guide for International Students*.

<https://www.stilt.com/education/the-u-s-grading-system-a-guide-for-international-students/>

17. Goldin, Claudia, and Lawrence F. Katz. (1999). The Shaping Of Higher Education: The Formative Years In The United States, 1890-1940. *Journal of Economic Perspectives* 13, no. 1 (Winter): 37-62.

<https://dash.harvard.edu/bitstream/handle/1/42662008/h0119.pdf>

18. Hester, L. (2018). *Rolling Study Halls: turning bus time into learning time*.

<https://blog.google/outreach-initiatives/grow-with-google/rolling-study-halls-turning-bus-time-learning-time/>

19. Klein, A. (2015). *No Child Left Behind: An Overview*.

<https://www.edweek.org/policy-politics/no-child-left-behind-an-overview/2015/04>

20. Kober, N., Rentner, D. S. (2020) *History and Evolution of Public Education in the US*. Center on Education Policy. The George Washington University

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED606970.pdf>

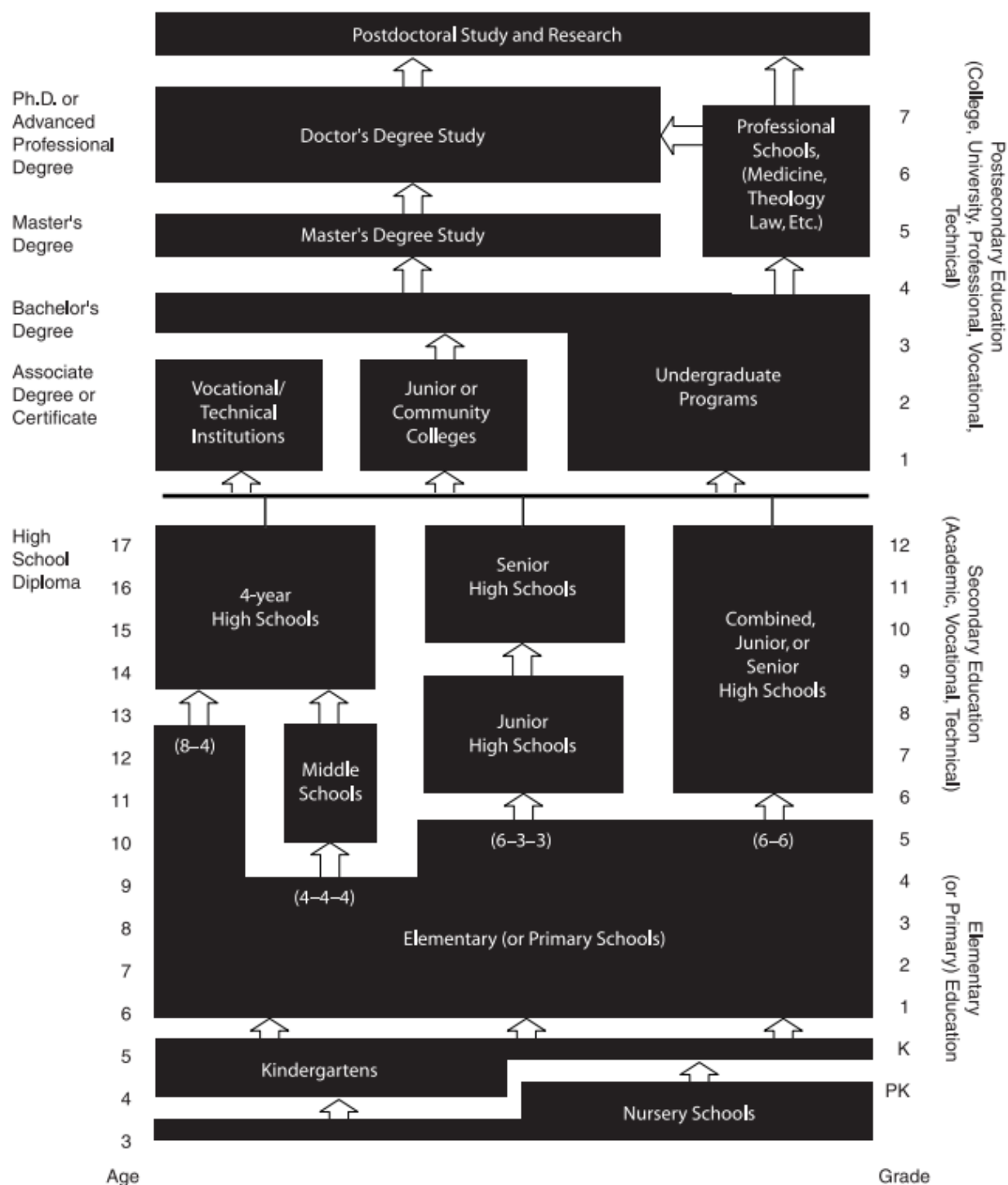
21. LinkedIn. (2024). *How do you assess your students?*
<https://www.linkedin.com/advice/0/how-do-you-assess-your-students-skills-k-12-education>
22. Mintz, V. (2020). *Why I'm Learning More With Distance Learning Than I Do in School.*
<https://www.nytimes.com/2020/05/05/opinion/coronavirus-pandemic-distance-learning.html>
23. Nolen, J. L., Duignan B. (2008) *No Child Left Behind.*
<https://www.britannica.com/topic/No-Child-Left-Behind-Act>
24. Relocate Editorial. (2016). *K-12 Curriculum and pupil assessment.*
<https://www.relocatemagazine.com/education-k-12-curriculum-the-us-education-system>
25. Rolling Study Halls comes to Pelion Middle School. (2019).
<https://columbiabusinessreport.com/rolling-study-halls-comes-to-pelion-middle-school/>
26. Snyder, T.D., Tan, A.G., and Hoffman, C.M. (2004). *Digest of Education Statistics 2003, (NCES 2005–025).* U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics. Washington, DC: Government Printing Office.
<https://nces.ed.gov/pubs2005/2005025.pdf>
27. The University of West Alabama. (2019). *Exploring rural education in America.*
https://online.uwa.edu/wp-content/uploads/2019/09/Exploring-Rural-Education-in-America_UWA.pdf
28. U.S. Department of Education, International Affairs Staff. (2005) *Education in the United States: A Brief Overview.* Washington, D.C.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED497134.pdf>
29. U.S. Department of Education, Office of the Secretary, Office of Public Affairs. (2004) *A Guide to Education and No Child Left Behind,* Washington, D.C.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED483055.pdf>
30. Wakeford, L. *Sample Exit Tickets.* Brown University.
<https://www.brown.edu/sheridan/teaching-learning-resources/teaching-resources/course-design/classroom-assessment/entrance-and-exit/sample>

ДОДАТОК А

«Структура освіти в Сполучених Штатах Америки»

(Digest of Education Statistics, 2004, p. 9)

Figure 1. The structure of education in the United States

NOTE: Adult education programs, while not separately delineated above, may provide instruction at the elementary, secondary, or postsecondary education level. Chart reflects typical patterns of progression rather than all possible variations.

SOURCE: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics.

ДОДАТОК Б

«Кнопка для відчинення автоматичних дверей в школах США»

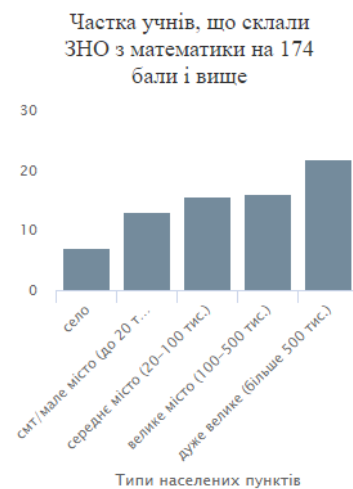
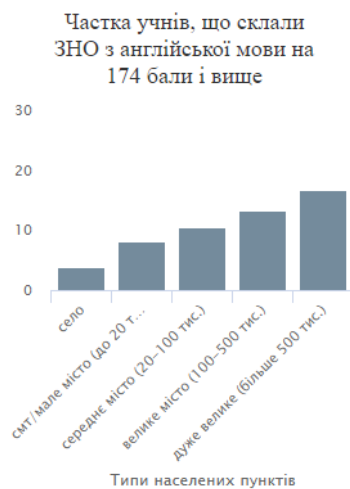
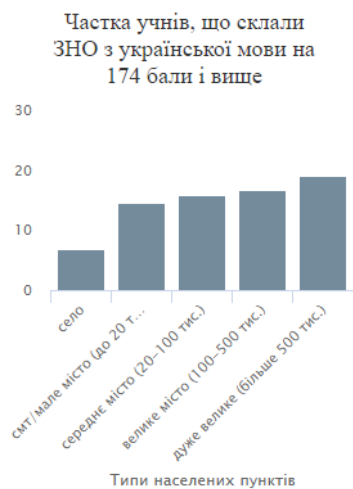
(Маланчій, 2019)

ДОДАТОК В

«Результати ЗНО дітей різних типів населених пунктів України»

(Самохін, 2021)

ДОДАТОК Г

«Rolling study halls або Пересувні навчальні кімнати»

(Rolling Study Halls comes to Pelion Middle School, 2019)

(Hester, 2018)